

S.Andreas - 4de Zondag door het Jaar - 31 januari 2016

Profeten toen en vandaag.

Preek.

Profeten zijn van alle tijden. Ze zijn soms opvallend, maar meestal onopvallend onder ons aanwezig. Het zijn mensen zoals u en ik, maar in feite dromen zij van een wereld die anders moet. Hun gedrag, hun woord irriteert vaak, omdat het ons aanspreekt op onze levenswijze. Zij wijzen op wegen die begaan moeten worden om een samenleving te bouwen zoals bedoeld door God.

Toen wij met enkele mensen deze viering voorbereidden, wees iemand op een profeet/profetes van onze tijd. Het gebeurde in december 1955 in Amerika, in de plaats Montgomery in Alabama. Een heel simpel maar niet mis te verstaan gebaar van een zwarte vrouw, een gebaar op het juiste moment dat een grote omwenteling teweeg bracht, in de Verenigde Staten, en waarschijnlijk ook ver daarbuiten. De 42-jarige naaister, Rosa Parks, ging in de bus van haar werk naar huis. De buschauffeur beval haar - dat was de wet - haar plaats aan een blanke reiziger af te staan. Rosa weigerde en bleef zitten. De chauffeur nam contact op met de politie, die haar arresteerde voor haar vergrijp; zij belandde in de gevangenis. Later schreef zij haar levensherinneringen op: 'Ik was toen niet alleen moe van mijn werk, ik was het vooral zat dat wij zo behandeld werden vanwege onze zwarte huid.' Een jonge zwarte dominee van de kerk waartoe zij behoorde, Maarten Luther King, nam die zaak serieus en preekte erover in zijn gemeenschap; de mensen kwamen in beweging tegen dit onrecht, en gingen de straat op. Wij weten allemaal hoe het verder gegaan is. Maar het is begonnen in de bus bij die dwarse Rosa.

Profeten zijn mensen, die anders tegen de samenleving aankijken, die voelen, hoe de schepping door God bedoeld is. Het hoeven niet perse geschoolde mensen te zijn, het zijn vaak eenvoudige mensen, maar die wel haarfijn aanvoelen dat alle mensen, in de ogen van God, kostbaar en gelijk zijn: dat zwarte of blanke huid er niet toe doet; dat rijke of arme komaf er niet toe doet; dat geslacht of seksuele geaardheid er niet toe doet; dat jong of oud er niet toe doet; dat ziek of gezond er niet toe doet.

Het zijn mensen, die zien hoe dit beeld verstoord wordt in de huidige wereld, hoe egoïstisch en vijandig mensen met elkaar omgaan, hoe de rijke westerse wereld zich een levensniveau aanmatigt die ten koste gaat van mensen elders, hoe de huidige generatie leeft op een manier die het leven voor toekomstige generaties bedreigt. Zij zien dat arme mensen, geen stem hebben, niet gezien, niet gehoord worden, en spreken de verantwoordelijke leiders daarop aan. Zij kijken ook kritisch naar de kerkelijke leiders, zoals Jezus dat deed: houden die zich bezig met het werken aan een rechtvaardige wereld, met kwesties die ertoe doen, of vallen zij

mensen lastig met regels en voorschriften die er niet toe doen, omwille van hun eigen macht en positie?

Met zulke kwesties zijn profeten bezig: zo was Jeremia, zo was Jezus, zo was in onze dagen Rosa Parks, en Maarten Luther King. En dan, soms plotseling, krijgen ze een ingeving en breken ze door. Hun boodschap is een oproep tot omkeer naar leven, naar levenskansen voor iedereen zonder onderscheid. Op dit moment gaat de discussie over asielzoekers, bij wie leggen wij ons oor te luister? Zijn dat de schreeuwende, die roepen: eruit ermee, grenzen dicht, ons land is vol, onze sociale voorzieningen zijn voor ons en voor niemand anders, ons eigen volk eerst? Of horen wij de noodkreet van mensen, die dood en ellende ontvluchten en op onze deur kloppen? En gaan we daarmee aan de slag, hoe moeilijk dat ook is? Er is moed voor nodig om oprecht te kiezen, om - zo nodig - tegen de stroom in te gaan, te spreken, te laten zien waar je staat.

Een profetisch geluid valt niet altijd in goede aarde. Met woord en daad opkomen voor waarheid en gerechtigheid roept nu eenmaal tegenreacties op. Dat was het geval met Jezus, zoals we hoorden in het evangelie. 'Van wie ben jij er een?' vroegen zijn stadgenoten. 'Wat denk je wel!' En ze bedreigden hem met de dood. Rosa Parks heeft het ondervonden: Ze werd gearresteerd en raakte in de gevangenis. Maarten Luther King weet ervan: Toen hij met het verhaal van Rosa aan de slag ging, kreeg hij en zijn gezin tussen de dertig en veertig telefoontjes en dreigbrieven per dag, in de zin van: We weten je te vinden; je gaat eraan. Hij wist van een vriend, dat er serieuze plannen waren om hem te vermoorden. Hij was bang, doodsbang - zoals ook Jeremia bang was - en overwoog te vluchten. Maar toen, zo vertelt hij later, leek het alsof ik een innerlijke stem hoorde, die zei: 'Maarten, kom op, sta op voor gerechtigheid, sta op voor de waarheid, Ik zal bij je zijn.'

Tot slot dit: Het begint bij één persoon, die een idee heeft, die warm loopt, die een tweede weet te enthousiasmeren, het wordt een beweging, het wordt 'samen sterk', die bergen kan verzetten. Zo ging het toch met ons CBS gebouw in April 1999. Het leek weer naar de Randstad terug te moeten gaan met alle gevolgen vandien, maar het staat hier vandaag in Heerlen, dank zij die ene persoon. Zo ging het toch met de val van de Berlijnse muur op 9 November 1989.

Ja, een andere wereld, onze wereld omgekeerd, het kan....maar ergens moet er wel één opstaan.....of weigeren op te staan zoals Rosa.